

Familjer och levnadstrategier inom svensk kustbygd i Estland

Bakgrund

Det är sannolikt att kontakter mellan folken i Skandinavien och Estland förekom redan under vikingatiden. När exakt de första svenskarna bosatte sig på västkusten och på öarna, vet man inte, men troligen redan på 1000-talet eller ännu tidigare. De första säkra dokumenten om bofasta svenskar i Estland härstammar från 1294. Dock skedde den stora invandringen av svenskar senare, under mitten av 1300-talet. Framför allt bodde svenskarna på den estniska västkusten och på öarna. Från högmedeltiden och till 1561 kom Estland, senare också på Livland, under svenskt herredöme. Från högmedeltiden och till och med till andra världskriget bodde alltså svenskar i de estländska kustområdena.

Syftet med forskningsprojektet

Målet för min forskning är att granska Estlands kustbygds folk i syftet att beskriva familjelivet i kusttrakten. Efter att ha gått igenom källmaterial och byggt en databas för någon av de socknar, där man har dokumenterat svensk bosättning under tidigare tidsperioder, kommer jag här att göra en analys på mikronivå. Det gäller granska familjer med hjälp av alla tänkbara demografiska källor. Det är möjligt att få fram arkivmaterial, speciellt kyrkligt material (kirikumeetrikaböcker och personaalraamatud, böcker om personer) och kameralt censusmaterial från olika revisioner. Tidsperioden skulle omfatta 1600-talets sista decennier, 1700-talet och 1800-talets första hälft. Syftet med projektet är alltså att utforska Estlands svenska familjer, deras levnadsstrategier och familjebildning.

Familjen och arbetsenheten, den historiska forskningen om familjen, skall studeras genom att utnyttja den så kallade "Laslett-Hajnal"-traditionen. Tanken är att efter dessa forskares förebild beskriva och typbeskriva familjen som hushållsenhet. Som en speciell faktor av betydelse för forskningen är att analysera estnisk-svenska äktenskap och familjeorganisationen ca. 1650 - 1850. Det förefaller som om utvecklingen inom populationen var växande. I analysen skall utvecklas metoder, med vilka det är möjligt att beskriva västkusten och öarnas fiskare- och bondefamiljer och deras dynamik. Speciellt skall i forskningen läggas vikt vid familjestrukturer och deras förändringar. Det gäller också den sociala hierarkin inom familjeväsendet – det fanns också tjänarfamiljer och "vabadiku-familjer", det vill säga familjer utan egen bostad. Deras antal och levnadssätt och skillnader mellan fiskare och bondefamiljer skall analyseras.

Forskningen skall ske med hjälp av de demografiska källorna i Tartus historiska och andra arkiv och Stockholms Riksarkiv. Som jämförelsematerial skall nämnas främst Helder Pallis och Elina Waris undersökningar gällande estniska familjer. Det skall också bli mycket intressant att jämföra resultaten med nordiska undersökningar om fiskarfamiljer i Åland och inom Östertsjöområdet i övrigt. Många intressanta teman hör till forskningen, till exempel beskrivningar av olika folkgrupper i den estniska skärgården. Undersökningen kommer förhoppningsvis att ge nya bidrag till beskrivningen av olika folkgrupper i den estniska skärgården. Forskningen kommer förhoppningsvis att ge nya bidrag till beskrivningen av estlandssvenskarnas livstil. Utvecklingen inom Estlands svenskspråkiga samhälle medförde antagligen också, att ekonomin förändrades och speciellt pengarnas roll blev alltmer väsentlig under undersökningsperioden. Organisationerna av arbetet på olika samhällsnivåer kan klarast studeras genom den ekonomiska aktivitetens prisma. Framväxten av en monetär ekonomi påverkade också hushållen i de estlandssvenska samhällena

Kort beskrivning av forskningsbudgeten

3 - 5 års forskarlön ungefär 28.800 euro per år

Följande bikostnader måste räknas för varje forskningsår:

Resekostnader mellan Finland och Estland: ungefär 120 euro i månaden

Två perioder i Stockholm, både 500 euro. Resekostnader ihop ungefär 2200 euro i året.

Översättningskostnader, tillsammans 1200 euro i året.

Litteratur och kopiering, ungefär 40 euro i månaden, i året 480 euro.